

Mayıs 2024 | Sayı: 173

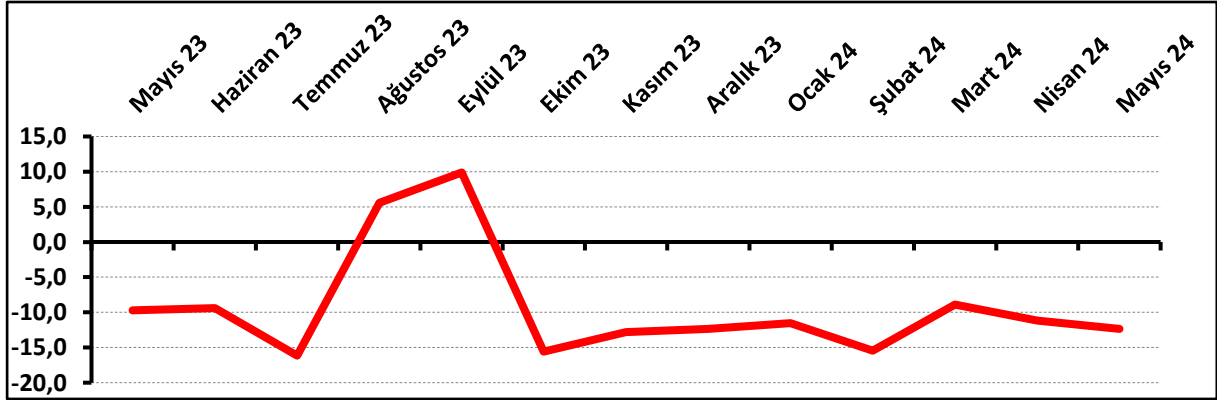
PERAKENDE GÜVENİ MAYIS AYINDA DÜŞÜŞÜNÜ SÜRDÜRDÜ

TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE), mayıs ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,6 puanlık, bir önceki aya göre ise 1,1 puanlık azalışla -12,3 puan değerini aldı ve perakende güveni mayıs ayında da negatif seyrini korudu. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtenlerin oranı Mayıs 2024'te yüzde 55,5'ten yüzde 62,1'e yükselirken önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı ise yüzde 36,9'dan yüzde 35,3'e geriledi. Ayrıca, önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı yüzde 60,6 oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise mayıs ayı perakende güveni en fazla Ortadoğu Anadolu'da yükseldi. Buna karşılık, Ege ve Akdeniz bölgelerindeki değişimin aşağı yönlü ve normalin altında olması, tatil maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle turizm sezonunun olumsuz etkilendiğine işaret etmektedir.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla azaldı

TEPE değeri, -12,3 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 2,6 puan, geçen aya göre 1,1 puan azaldı. TEPE değerinin yıllık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumuna yönelik değerlendirmelerdeki kötüleşme ve gelecek 3 aya ilişkin satış beklentisindeki düşüş etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 7,1 puanlık değişim endekse olumlu yansıdı.

Şekil-1. TEPE (Mayıs 2023 – Mayıs 2024)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-12,4	-9,4	-13,0	-22,6	-15,8	-19,0	-5,5	-6,1	-5,3	8,8	-2,1	-8,3
2023	-9,5	-3,8	-8,8	-3,5	-9,7	-9,4	-16,2	5,6	9,9	-15,6	-12,8	-12,3
2024	-11,6	-15,5	-8,9	-11,2	-12,3							

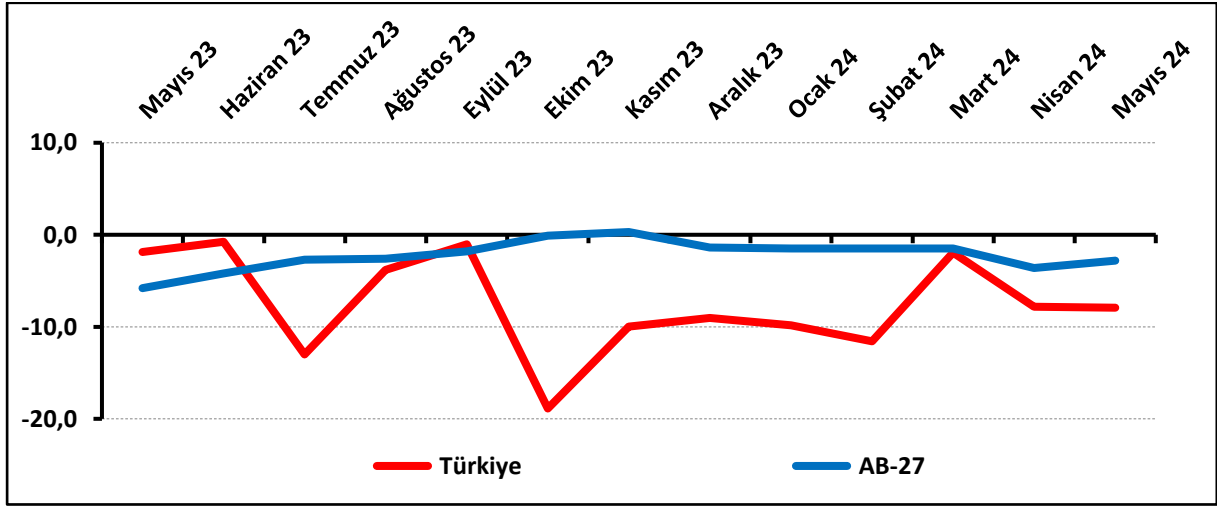
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya ve geçen yıla kıyasla azaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Mayıs 2024'te -7,9 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 0,1 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 6,0 puan azaldı.

Mayıs 2024'te TEPE anketi katılımcılarından önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı yüzde 36,9'dan 35,3'e gerilerken işlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 29,5'ten yüzde 30,1'e yükseldi. Katılımcıların yüzde 34,6'sı işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İyileşme beklentilerinde mevsimsel etkiler, Kurban Bayramı ve yaz sezonu ile birlikte düğün sezonunun başlaması gibi olumlu faktörler belirleyici olurken kötüleşme beklentilerinde enflasyon, alım gücünün düşmesi ve talebin daralması gibi gerekçelendirmeler öne çıktı.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Mayıs 2023 – Mayıs 2024)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

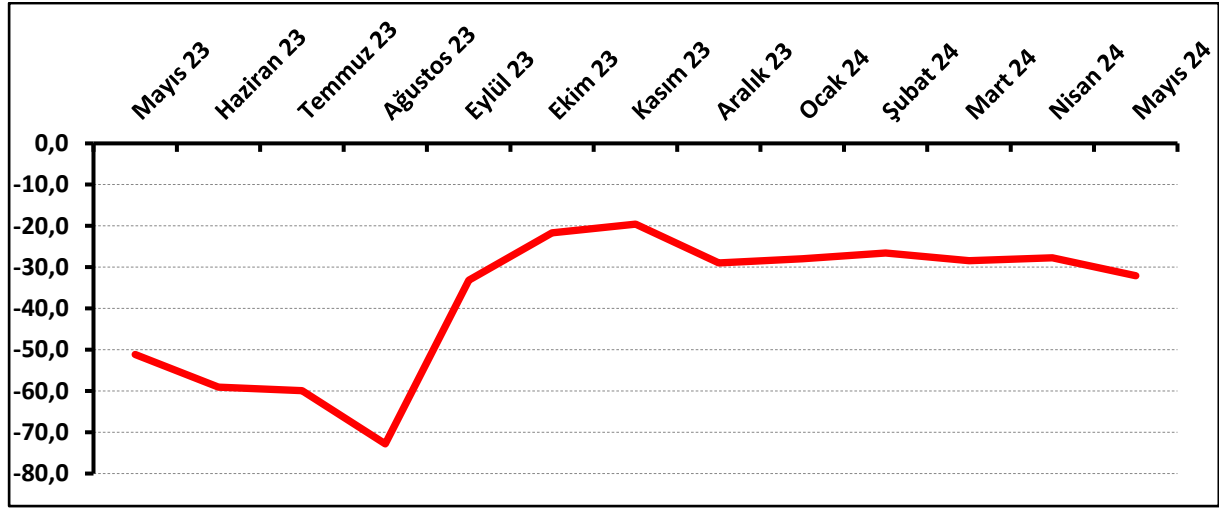
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-13,8	-9,4	-7,8	-12,9	-7,6	-8,5	4,1	-2,4	1,5	13,3	4,8	4,6
2023	-7,8	7,4	-6,0	4,5	-1,9	-0,8	-13,0	-3,8	-1,0	-18,9	-10,0	-9,0
2024	-9,8	-11,6	-2,0	-7,8	-7,9							

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler durağan

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Mayıs 2024'te -32,1 puan değerini alarak Nisan 2024'e göre 4,4 puan azalırken Mayıs 2023'e göre 19,0 puan arttı.

Mayıs 2024'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 22,4'ü geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 55,1 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 22,5 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Mayıs 2023 – Mayıs 2024)

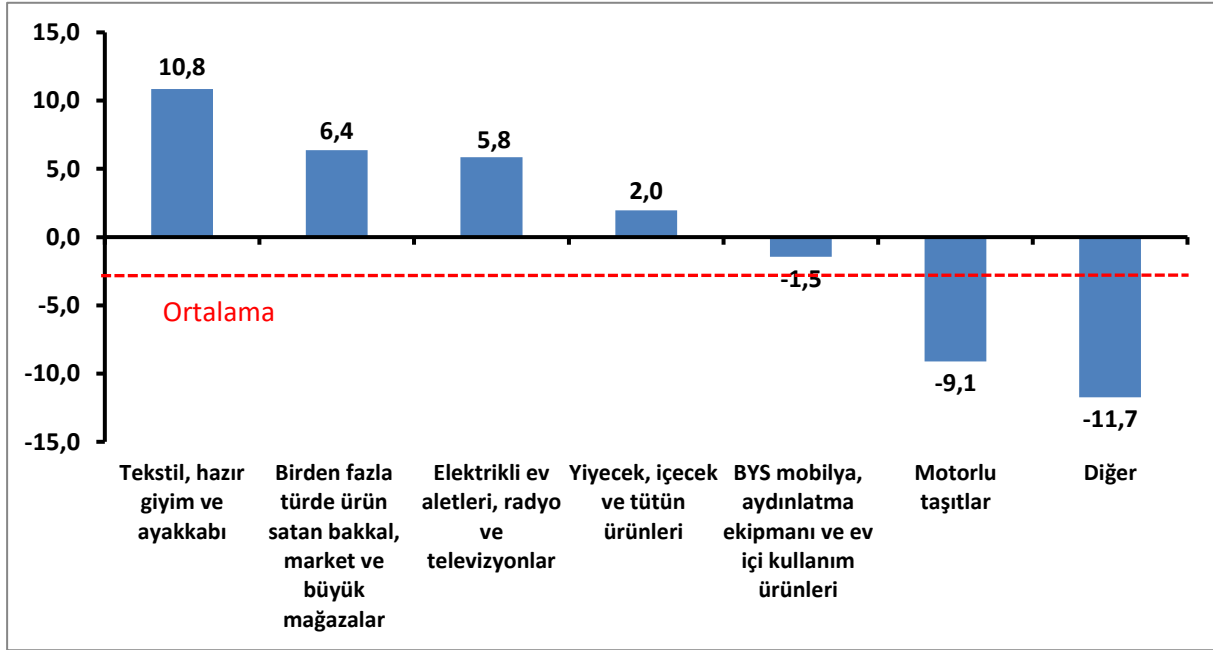
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-54,6	-64,9	-61,3	-65,7	-59,5	-70,3	-25,6	-27,5	-40,4	-53,4	-5,8	-65,9
2023	-42,5	-2,5	-37,3	-30,3	-51,1	-59,1	-59,9	-72,8	-33,1	-21,7	-19,6	-29,0
2024	-28,0	-26,5	-28,4	-27,7	-32,1							

Perakende güveni en fazla “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Mayıs 2024’te, geçen yılın aynı dönemine göre “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” ve “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörlerindeki değişim ortalamanın üzerinde gerçekleşirken “motorlu taşıtlar” ve “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” sektörleri ise ortalamanın altında değer aldı.

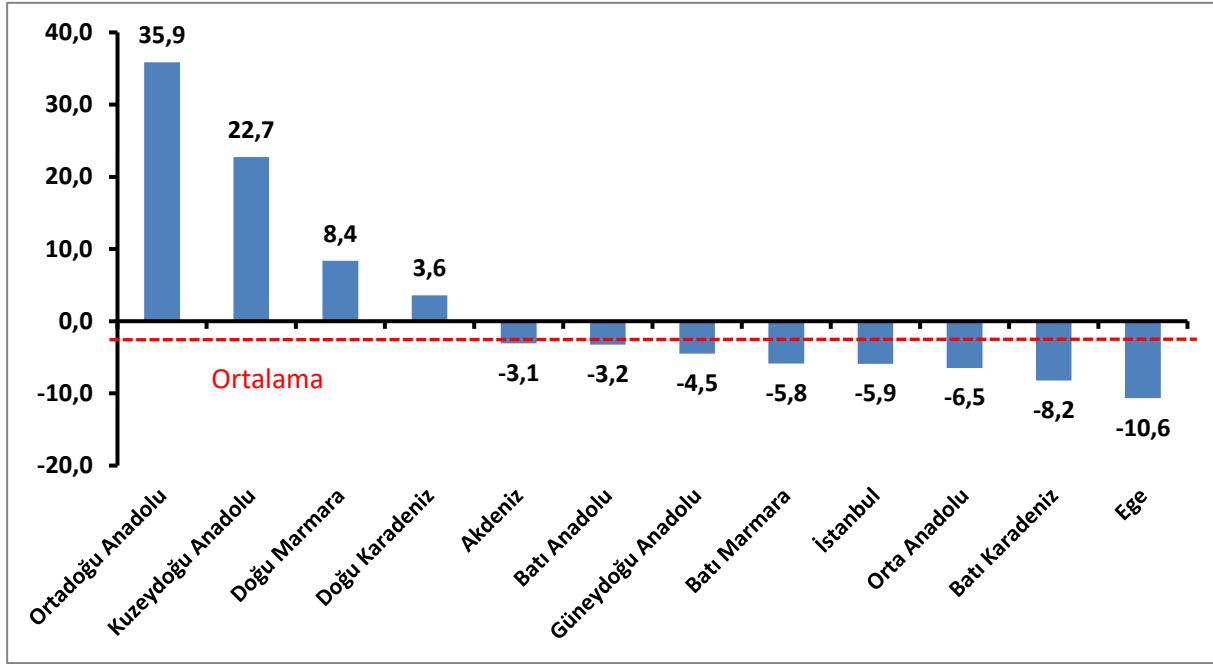
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Mayıs 2024’te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en fazla Ortadoğu Anadolu'da yükseldi

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Mayıs 2024'te, Ortadoğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu, Doğu Marmara ve Doğu Karadeniz bölgelerindeki değişim ortalamasının üzerinde gerçekleşirken Akdeniz, Batı Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Batı Marmara, İstanbul, Orta Anadolu, Batı Karadeniz ve Ege bölgelerinde ise ortalamasının altında gerçekleşti.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Mayıs 2024'te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)*

* Akdeniz, Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye; Batı Anadolu, Ankara, Konya; Batı Karadeniz, Kastamonu, Samsun, Tokat, Zonguldak; Batı Marmara, Balıkesir, Tekirdağ; Doğu Karadeniz, Ordu, Trabzon; Doğu Marmara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Yalova; Ege, Denizli, İzmir, Kütahya, Muğla, Uşak; Güneydoğu Anadolu, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin; Kuzeydoğu Anadolu, Erzurum; Orta Anadolu, Kayseri, Niğde; Ortadoğu Anadolu, Malatya ve Van illerini kapsamaktadır.

Perakendecilerin satış ve istihdam beklentisi azaldı

TEPE anketine soru bazında ve alt endekslerin denge değerleri olarak bakıldığında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi değerlendirmelerinde ve geçen yılın aynı dönemine göre işlerin durumu karşılaştırmalarında endekslerin yüksek oranlı negatif değerler alması dikkat çekmektedir. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi ise geçen yılın aynı ayına göre gerilese de yüksek seviyede gerçekleşmiştir. Eğilimler incelendiğinde ise, Mayıs 2024'te "mevcut stok düzeyi" ve "geçen yıla göre işlerin durumu" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Mayıs 2023'e kıyasla kötüleşirken satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı ise geriledi. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise "mevcut stok düzeyi" ve "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Nisan 2024'e kıyasla olumsuz yönde değişirken "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise azaldı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 05/2023	Endeks 04/2024	Endeks 05/2024	Bir önceki aya göre değişim 05/2024	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 05/2024
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-40,0	-40,0	-48,9	-8,9	-8,9
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	12,7	14,3	19,8	5,5	7,1
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	2,0	-20,0	-19,2	0,8	-21,2
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-1,9	-7,8	-7,9	-0,1	-6,0
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-1,1	1,4	-2,1	-3,5	-1,0
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	99,2	58,3	51,4	-6,9	-47,8
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-51,1	-27,7	-32,1	-4,4	19,0
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	7,0	4,1	4,0	-0,1	-3,0

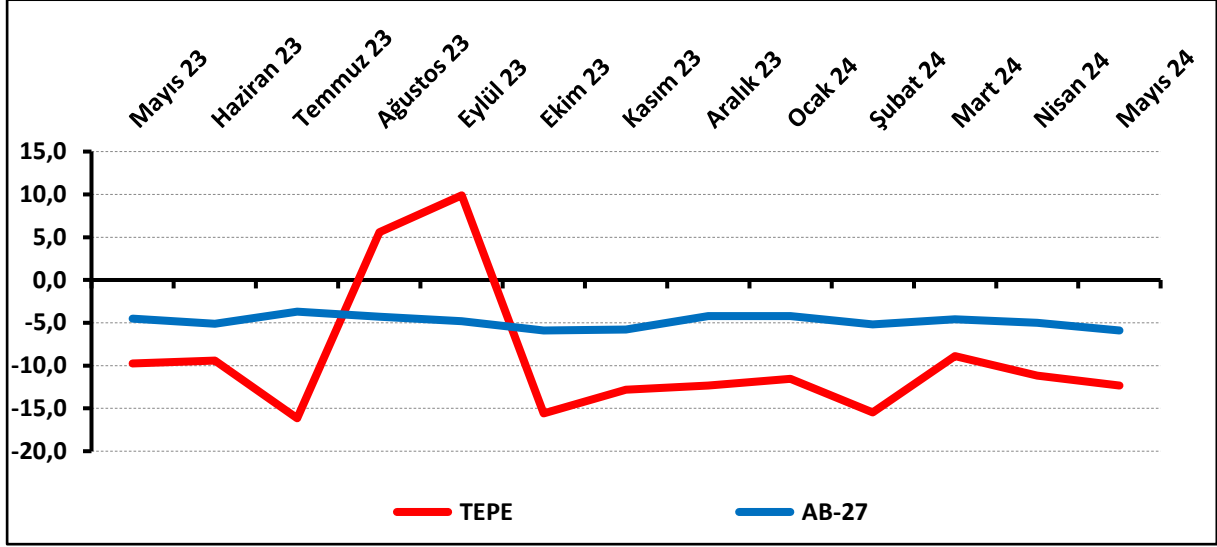
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablodaki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni geçen aya ve geçen yıla kıyasla azaldı

Mart 2022'den bu yana olumsuz görünüm gösteren ve negatif değerler alan AB-27 Perakende Güven Endeksi, Mayıs 2024'te de -5,9 puan değerini aldı. Değişim, bir önceki aya göre 0,9 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 1,4 puan düşüş yönünde oldu. Öte yandan TEPE, Ağustos ve Eylül ayları dışında son 12 ayda negatif değerler aldı.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mayıs 2023 – Mayıs 2024)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	4,1	5,5	-2,1	-4,0	-3,0	-3,5	-5,7	-5,1	-6,9	-5,8	-5,6	-3,1
2023	-1,4	-0,9	-1,8	-1,2	-4,5	-5,1	-3,7	-4,3	-4,8	-5,9	-5,8	-4,2
2024	-4,2	-5,2	-4,6	-5,0	-5,9							

Mayıs 2024'te perakende güveni yıllık değişiminde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının altında değer aldı

Türkiye ve AB-27 ülkelerinin Perakende Güven Endeksleri değerlendirildiğinde, Mayıs ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülke Avusturya oldu. Avusturya'yı Malta ve İsveç takip etti. Bölge ortalamalarındaki değişim AB-27'de -1,4 puan, Euro Bölgesi'nde ise -2,0 puan oldu. Bir önceki aya göre gelişmeler değerlendirildiğinde, en yüksek artış Yunanistan'da yaşandı; bölge ortalamalarındaki değişim ise AB-27'de -0,9 puan olurken Euro Bölgesi'nde aynı kaldı. Türkiye'nin perakende güveni yıllık değişiminde AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının altında olduğu görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Mayıs 2023 ve Nisan 2024'e göre)

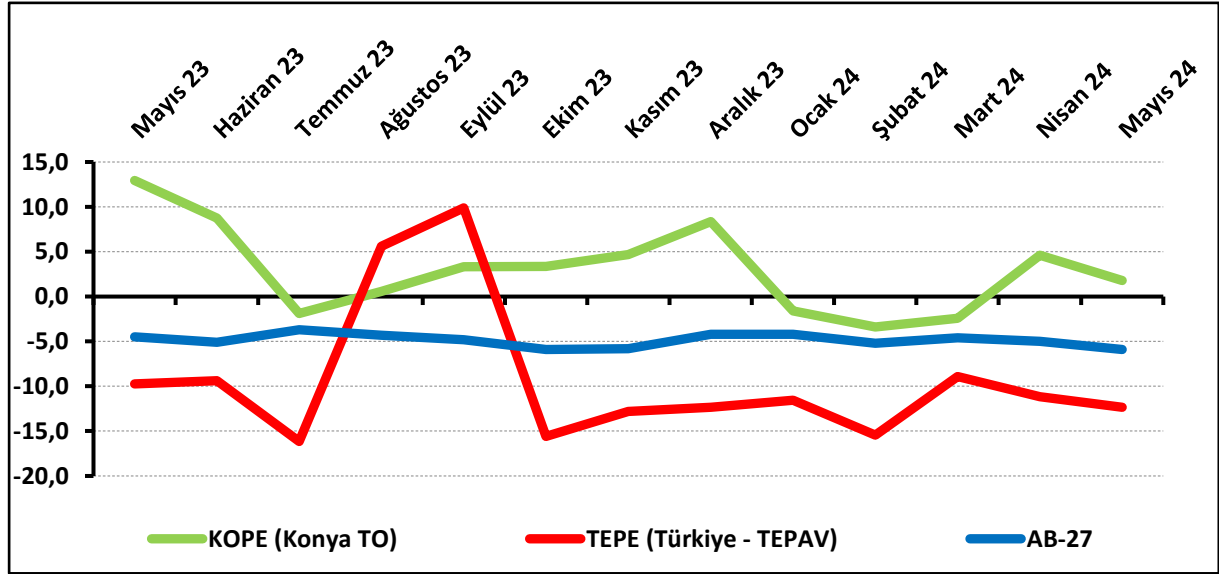
Ülkeler	Mayıs 2023'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)*	Nisan 2024'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Avusturya	27,7	1,7
Malta	11,7	-7,1
İsveç	8,0	-9,7
Makedonya Cumhuriyeti	6,5	3,5
Yunanistan	5,8	17,3
Sırbistan	4,8	-0,1
Litvanya	4,6	-0,5
Danimarka	4,4	1,1
Arnavutluk	2,8	1,1
Almanya	1,8	2,0
Polonya	1,5	-0,2
Macaristan	0,8	1,3
Slovakya	0,8	-1,4
Slovenya	0,5	-6,9
Hırvatistan	0,3	1,4
Bulgaristan	-0,5	3,5
AB-27	-1,4	-0,9
Romanya	-1,8	-5,6
Euro Bölgesi-19	-2,0	0,0
İspanya	-2,4	-0,7
Türkiye	-2,6	-1,2
Çek Cumhuriyeti	-3,6	2,3
Karadağ	-3,6	-1,0
Fransa	-3,7	-0,3
Portekiz	-4,4	-1,8
İtalya	-5,5	-0,2
Letonya	-6,5	-0,7
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-6,8	-1,6
Hollanda	-6,9	-3,0
Finlandiya	-18,6	-4,4
Belçika	-18,6	-4,6
Estonya	-19,8	-2,1

*Sıralama Mayıs 2023 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Mayıs 2024'te geçen yılın aynı dönemine göre 11,1 puan, bir önceki aya göre 2,8 puan azalışla 1,8 puan değerini aldı. KOPE, Mayıs ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu bir perakende güvenine işaret etmektedir.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mayıs 2023 – Mayıs 2024)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	10,6	-0,2	2,7	8,4	8,1	3,3	6,3	10,6	11,3	14,9	5,5	6,2
2023	1,1	8,8	10,9	12,4	12,9	8,7	-1,9	0,6	3,3	3,3	4,7	8,4
2024	-1,6	-3,4	-2,4	4,6	1,8							